

Kinas kámpemæssige Soldaterbyrde.

I denne Maaned afholdes i Nanking det store Møde af Kinas eneste Parti, Kuomintang. Det er paa engang en Slags Nationalforsamling og en politisk Højesteret. Den første Beslutning, som skal tages, er Forlængelsen af Hovedstaden fra Peking til Nanking. Da der endnu intet Parlament og ingen konstitutionelle Faktorer findes i det ny Kina, vil det blive Kuomintang-Kongressens Opgave at foretage denne vigtige Handling, der haade er et symbolisk og praktisk Natur. Dernæst vil alle Forerene fremtræde, afdage Beretning og modtage Anerkendelse, Fordømmelse eller Fjælgelse for alt det, der har haft Ansvar for under den store Børgerkrig.

Men dernæst vil en Mængde Spørgsmaal blive sat under Diskussion. De danner et vældigt Program, og dertil kommer den kinesiske Grundloshed og den i vesterlandske Øjne noget smaalige Sans for de mindste Detailler. Den ny Stat, som den foreløbige Centralesekretariat i et Memorandum har proklameret for Verden, skal fundamentales. Det bliver et brydsomt og indviklet Arbejde. Men hvad der behersker hele dette Organisationsarbejde er Spørgsmaalet om Troppesamlingen. Problemet om de forhenverende Soldater omfatter paa en Maade hele den indre Politik, baade Finansier, Økonomi og Forvaltning. Ja, det er selve Statens Eksistens, der beror paa, om det vil lykkes at bryde de feudalistiske Mærkskyldestier.

De nøgne Tal i denne Forbindelse er ifølge samstemmende Beretninger følgende: Mærkskallerne har for Øjeblikket 2,300,000 Mand under Vaaben. Disse fordeles paa 84 Armeér med tilsammen 300 Divisioner af højst forskellig Styrke, ligefra 100 Mand til 15,000 Mand. Denne Soldaterbyrde koster Landet 60 Millioner Dollars om Maaned, det vil sige 720 Millioner Dollars om Aaret, der er saa meget mere uhyggelig som hele den kinesiske Regerings beregnelige Indkomst kun er 500 Millioner om Aaret. Men i dette Tal er ikke medregnet Manchuriet, Mongoliet, Turkestan og de sydvestlige Provinser. Manchuriet alene maa for Tiden

bære 400,000 Mand. Regner man disse Styrker med, har Kina i Øjeblikket tre Millioner Soldater at føde og klæde, en Menneskemasse, der er uden Værdi og kun tynger paa Landet, ja som er en virkelig Fare. Helt Situationen minder i større Format om den, der herskede i Europa efter Tredivaarskrigen, da Lejsherene drev plyndrende rundt.

Til Sammenligning kan tjene, at man i 1923 regnede med, at i hele Kina stod en Million Mand under Vaaben. For 20 Aar siden havde den kejserlige Regering 500,000 Mand til sin Rædighed.

Det er denne Styrke, en halv Million Mand, det øverste Militærraad i Nanking vil foreslå som Maksimum. Samtidig skal Udgifterne til Hær og Smalide limes til 60 pct. af de samlede Indkomster, hvad der jo endda er kolossalt.

Men Spørgsmaalet er naturligvis, hvordan man reducerer dette sejne Menneskemateriale. Mærkskallerne skal, hvis det lykkes at bøde dem ind under Regeringens Disciplin, opløse disse Hære, hvis Konklutter de er, og de vil derfor være interesset i at opgive saa store Tal paa deres Soldater som muligt. Saa man forbyrdes ikke over, at det ny Kinas Regering og Kuomintang her befinder sig foran Løsningen af en glædelig Opgave. Og en Opgave, der skal og maa løses, for Fundamentet kan lægges til den kommende Forfatning.

Gregorius.

Japan og Manchuriet

Japans Stilling til Manchuriet har jo hidtil beskæftiget den Del af Verdenspolitikken, der angaar det ny Kina. At Japanerne har økonomiske Livsinteresser i Manchuriet er en Kendsgerning, men om de politiske Hensigter, man i Tokio nederer overfor Spørgsmaalet Annektion eller ikke, eller om at forholde Manchuriet i at blive en Del af det ny Kina, har der været Usikkerhed og Mørke.

Nu meddeles det, at den japanske Ministerpræsident, Baron Tanaka, paa et Møde af Regeringspartiet har erklæret, at Japan ikke mere havde til Hensigt at forholde Sammensmeltningen af de to Regeringer i Mukden, Manchuriets Hovedstad, og det ny Kinas Regeringsby Nanking.

Denne Japans Eftergivenhed er virkelig sensationel, og dens Forhistorie er meget interessant. Den 5. August sendte Tokio-Regeringen en skarp, meget skarp Note til Nationalregeringen i Nanking, hvori den erklærede ikke at ville finde sig i, at den bestaaende kinesisk-japanske Traktat blev opsagt. Nanking-Regeringen har jo opsagt alle Traktater og tilbudt i efter Lighedens Princip. Denne Note blev øjeblikkelig i Amerika og derefter ogsaa i England brændemærket som højest udfordrende. Fra engelsk Side svarede man hurtigt og demonstrativt med en Erklæring om, at man i London var fuldtud handelsenlig med Nanking. Og dermed sluttede London sig til Washington, som først af alle havde vist forhandlingsvenlige Følelser overfor det ny nationale Kina og dets Regering i Nanking.

Mens den japanske Udsending i Mukden høfligt som alle Japanere, men engelsk arbejdede paa at faa den særlige Traktat, Japan havde afsluttet med Chang-Tao-Lin, fornyet, stod Chamberlain i det engelske Parlament og erklærede, at England bestodt vilde betragte Manchuriet og Kina som en udelig national Enhed, og at den britiske Regering kun kunde tåstaa Japans almindelige økonomiske og transportmæssige Forretninger i Manchuriet. Opmunret herved afslog Chang-Tao-Lins Efterfølger i Mukden at forny Traktaten med Japan, og indledte Forhandlinger med den kinesiske Nationalregering.

Men i Tokio lod de japanske Imperialister sig ikke afskrække. De anlagde fuld Krigsmaling og aftvang Tanakas Regering en Erklæring om, at Japan i den østasiatiske Freds Interes — hvor kommer man dog dette Udtryk fra? — ikke vilde finde sig i, at Manchuriet havde nogen- somhelst Aftaler med andre Regeringer end den i Tokio. Denne grusomme Sæbe blev øjeblikkelig i hele den angelsaksiske Verden betegnet som en Annælselse, der dækkede over Forsøget paa at skabe Japan en Overmagtsstilling i Østasien. Og den havde til Følge, at baade Amerika og England gjorde eftertrykkelige og fælles Forstillinger i Tokio. Det hjalp. Japan bojede sig.

Dette er i Sandhed sensationelt. Ingen havde ventet, at Tingen skulde

gaa saa glat, og man er lige ved at spørge, hvad der ligger bag. De japanske politiske Metoder er jo berøgtet for deres Lumskehed. Imidlertid fastslaa engelske Blade, at den japanske Regering i Fremtiden ikke alene vil bevare Neutralitet men endda holde sig i Baggrunden, naar det gælder Forhandlinger mellem Mukden og Nanking. Men at de japanske Nationalister vil tage Konsekvenserne af dette deres »Nederlag«, er der vist ingen, der tror paa.

Imens forbereder alle de andre Magter sig paa at genaaube deres Konsulater i Nanking. Ja, der berettes om et ligefremt Væddeløb mellem dem for at være den første, som officielt anerkender det ny Kina.

Og nu begynder et nyt Kapitel i den gamle Verdenshistorie.

Gregorius.

Et og andet.

En Adelsten paa 89 Kg.

Et Adeltenssilber i Tyskland fik for nylig i Opgave at tilslibe den største Adeltsten, de endnu havde haft til Forarbejdning. Det var en brasiliansk Ametyst, der sikkert er den største Ametyst, der endnu er fundet paa Jorden, idet den vejede ikke mindre end 89 Kilogram. Dens Dimensioner var 63,52 og 39 Centimeter. Trods sin Storrelse er Krystallen overraskende klar og har følgende stor Værdi.

Hvorfor er der ingen kvindelige Komponister?

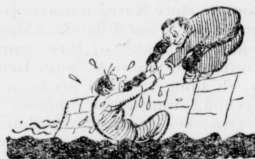
Kvinderne har snart trænet sig ind paa alle Orænder, hvor Manden for enemaadende. Baade i det praktiske Liv og i Videnskaberne staar de to Kon nutildags næsten fuldstaadt jævnlige, undtagen paa et Felt: Der findes ingen betydelige kvindelige Komponister. Den franske Digter Valéry har i sin tid dette Fænomen i et fransk Kvindesblad. Han mener, at dette skyldes, at Kvinden i saa mange Aarhundreder har været underkastet »anden, i det almindelige Evner, har derfor først i vore Dage kunnet komme til Udfoldelse. Men de almindelige Evner, der er »stærkere« for at blive en stor Komponist, har hos Kvinden lidt saa meget under »Trællelivet«, at det først om nogle Aar kan ventes, at Kvinden vil nu op paa Side af Manden ogsaa i denne Henseende. Valéry mener, at det vil gaa sandes, at der i hvert Fald om hundrede Aar findes lige saa mange betydelige Komponister blandt Kvinderne som blandt Mændene.

Frisesørens Dobbeltliv.

Et Arbejdsugepar lagde forleden Aften foran Stettiner Baagearden i Berlin Mærke til en elegant klædt Herre, der hjalp ældre Damer og Herrer med at komme ned af Omnibussen, men som aldrig selv steg op. Da de saa nærmere til, opdagede de, at den hjælpsomme Herre seneke den Haand ned i en Dames Lomme, idet han hjalp hende ud af Bilen. De slog nu Alarm, og efter en hidsig Jagt blev Lommetyven fanget. Det viste sig, at det var en Frisør, der havde en stor Forretning i Berlin, hvor han beskæftigede seks Medhjælpere. Han havde allerede fire Gange for faaet Domme for Lommetyveri, og det er rimeligvis for Udbyttet af sine Lommetyverier, at han har startet den glimrende Forretning. Han blev anholdt, og i Gaar fik han sin Dom. Den lod paa et Aars Tugtstus.

Til Muhamed uden Kropl

For nogen Tid siden hændte der i Casa Blanca en opsigtsvækkende Begivenhed, idet for første Gang en Indfødt, der var blevet domt til Døden, blev skilt ved Livet ved Halshugning, og ikke som ellers ved Hængning. Det var selveste den parisiske Bøddel Dejblær, der med to Rakkersvendes Hjælp kappede Hovedet af den sorte Franskmand. Kolonifolk er imidlertid utaknemmelige Mennesker. I Stedet for at fryde sig over den Ære, der var blevet en af deres Frænder til Del, knurrede den indfødte Befolkning, og i Koranen staar der skrevet, at Muhamed hjælper de Døde ind i Paradiset ved at hale dem opad i Haaret. Men naar nu den arme Døvede havde faaet hugget Hovedet af, kunde Muhamed jo højst faa halet Hovedet ind i Paradiset.

I Almindelighed regnes det for en grim Ting at trække Folk op. Vi synes snarere, at det maa kaldes fortjenstfuldt!

Givt út av socialdemokratiskum folegum. Blaðstýrari: M. S. Viðstein. Prentsmíða: »Freyja Social-Demokratis, Tórshavn

BROT UR SÖGU JAVNADARMANNA

11

Louis Blanc var ekki kolvellingarmaður ella nakar bráresin broytingarmaður, hann vildi geva stundir til at fremja sínar hugsjónir; í men hansara góðu ættanir voru missfataðar af samtíðinni og gjörðar ónýttar.

Tað ríkidómi sum aftaná kolvellingina og í Napoleonsstíðinni var fallið verksmiðjuhórrum og bankmonnum í lut vegna alla ta stórflið, sum kom í gongd, tá aðalmannaréið og einveldisokið helldu á Fraklandi, lek nú úttafur í skattum og avdráttum, sum kongur, aðalmenn og prestar amaðu út af driftinni vegna óhúsligt landastýri. Sjálfsagt lötu verksmiðjuharrar og aðrir arbeiðsgevarar skattabyrðurnar ganga víðari yvir á arbeiðsmannum, sum lónlekkan og longri arbeiðsiði, men av tí, at har er mark fyrri hvat, ein arbeiðari tolr til hansara kreftir minka, kom það at sviða aftur til arbeiðsgevarans og verksmiðjuharrans.

I 1830 kendu verksmiðjuharrar, bankmenn og arbeiðsgevarar í Fraklandi so mikla tröngd av ríkissjórninni, sum tá var í höndum aðalmanna og presta at teir settu sær fyrri at minna konga- og stjórnarvaldið um, at kolvellingin frá 1789 væl kundi endurnýggjast, um tey voru ov mærgingin móti pengavaldinum. Hetta ríkmannaliðið gjordist tessvegna kjarnin í einum politiskum mótmælisflokki, sum ták fram. Utan umhandan kjarnan stillaði seg fyrst og fremst hitt bagra borgaraflokið, síðan smáborgarar og smáhandlismenn, og tilsiðst kom hin fjolmentu rúga av handverkum og ognarleysum arbeiðarum upp í felagsskapin, tí andstöðin móti stjórnarvaldinum rók í 1830 líka á botn í hinum franska fólkahavinum.

Pressan, sum var í höndum á ríkmonn-

15

unum, gekk á odda í tí osingararbeiði, sum skuldi undirbúva eina nýggja kolvelling, og aðruferð eydnaðið ríkmönnum at beita arbeiðaraflokkarnar í bardaga móti yvirvaldinum, sum gjordist teimum óvábíði. 28. júlí brast hin tilfúka júlí kolvellingin í París á. Ein so harður og blóðugur bardagi í gotunum, sum eingin hevði sæð mának til. I tvey samdugur bardust arbeiðarnir í villum orrustum við vápnum av öllum slogum móti kongsins herliði, men tá hovdu teir runnið ein sigur, sum gav teimum stjórnarvaldið í hendi, um teir hovdu duga at tíkið tað. Teir byrjaðu nú við at seta eitt ríkisráð og kjósa sær hin navnframa Lafazette, herhovdingin frá 1789 og frá ameriska frælsisbardaganum til hoviðsmann; men nú kom ræðsla á ríkmannaliðið. — Hetta var ikki ættanin. Væl untu bankmenn og verksmiðjuharrar í París konga- og prestavaldinum eina álvarsama skelkan; men at fáa arbeiðaraflokkin til harrar, vildi teir síðst av öllum; hann var hentur nokk til at taka tey tungan tokini; men til at hava ræðið í landinum, ney, tað var bert verri vandi. Og áður enn nakran vardi; hovdu teir fingið flag eina semju millum hertugan av Orleans, Ludvig Philip og Lafazette, so at arbeiðsflokkurin læt sær eftirlíka, tá teirra egni álitismaður sjálvur hóvdi hertugan fram og bað teir taka hann til forvúðsmann ríkissins í staðin fyrri seg. So var gjort, og um 8 dagar var Ludvig Philip »kongur teirra Frónska«.

Nú byrjaði ein tíð, tá teir, ið áttu kol- og málverkini, verksmiðjurnar og bankarnar ríkaðu seg meira enn nakratíð áður, men arbeiðarnir, sum hovdu barst sum gammar fyrri pengavaldið

lingu skerdan lut. Teirra lón hekkad íkki, og hartil kom arbeiðsloysið at vaksu vegna tess, at maskinurnar nú fyrri álvara byrjaðu at gera tað arbeiði, sum mannaháðin áður hevði gjørt, so arbeiðarin var bert til avlops í samfundinum. Vesaldómurin vaks umkapp við ríkidómið, vorurnar hópaðu seg upp, men arbeiðarin svoltaði. »Lat bert eitt hóskandi hópalat av arbeiðarabornum svolta fhel, so minkar arbeiðaratalið av sær sjálvum og lónin gongur uppafure,« sögu teir ríku, »tað er hin vísa náttúrlóg, sum Malthus«) upp- dagaði.

Nú skuldi ein trúð, at arbeiðaraflokkurin var vorðin nóg klókur av skaða, og at hann ikki oftari læt seg brúka til skotbjálva fyrri ríkmannaliðið; men tað var minni enn so. Menniskjan er ótrúliga tornom, tá umræður at læra av royndum, tað tykist næstan sum, at hvort ættarliðið má byrja av nýggjum og líða tey somu vónbrotin.

Frakland hevur í mongum forin verið leikvullurin fyrri teimum bardogum, sum eins og barnsverkir hava gingið frammanundan, tá frælsis- hugsjónir eru bornar í heim í Europa; so var eisini, tá arbeiðarorslan á fyrsta sinni breyt fram sum serstok rorsla, tá hin neysteddi fátaki arbeiðarin bar sína sök fram serstaka, loysta frá tí politíkki, sum ríkmannaliðið og kongavaldið áttið driva í navni fólksins og fjóðskapsins, og hartil í navni Guds, tá tey eru styðjaði av prestavaldinum.

Hetta fræsla tiltak arbeiðaranna hendi á megilandinum fyrstu ferð í Lyon í Suðurfraaklandi 1831. Lyon hevði frá arildstíð verið miðstöðan

*) Ein enskur samfundsfroðingur frá 18. öld.